

Pamětní kniha

založena byla obecním zastupitelstvem

dne 1. ledna 1927.

Zápisov pořídil říd. uč. Eduard Bartoňek.

„Svědomitě a vědě dle pravdy.“

Zábramy od nejstarších dob až do 1. ledna
1927 jsem provedl dle kroniky školní, od ...
roku 1870, dle protokolu obecního výboru od
roku 1882, dle paměti starších občanů a dle
svých pohřebností za 25 letého působení na
škole v Bystrovanech.

„Měj uctu k minulosti,
lásku k přítomnosti,
a naději k budoucnosti!“

dejstarci
spušto
Bystrovanech | O Bystrovanech se čini zmína již roku 1277 v
listu o přátelském narozeném sporu o hranice Bystrovan, a Chvalkovic mezi klášterem na Hradisku
u Olomouce, jenž tehdy Bystrovany patřily, a
mezi klášterem na Velkém Těšíně. Švéd z tohoto určena-
ní byli: Pardus de Horka, a Chastel de Chrelov. To-
muto opatství Hradiskému patřily Bystrovany až do
roku 1481, následně přešly v majetek města Olomouce.
Roku 1519 hlasil se k Bystrováním opat hrad.
opět, jáž ze sněmu obecního, t. j. dřížného vidu,
následovně: „Uhlášení kněze opata Pavla o By-
strovany. Na též sněmu kněz opat hrad. půjcové-
dél se před p. hejtmanem a pány ke vsi Bystrova-
nům, kterým Olomoučané dřížnamují, sě ta
ves ke jeho klášteru patří, prosic pánev, aby tuto
jeho půjcovědél v registru remota zapsali. Proti to-
mu páni města Olomouce, nemili před p. hejtma-
nem a pány, sě bude-li je chtít zněc opat ke jeho
viniti, sě jemu před jeho oštěstí posíl byť chtie.“
Do roku 1535 byly v Bystrovanech dle dle fojt-
ství až s 80 jity pověmkou, které i nejsouše na
stavebních pověmcích jés. 19. a 20. stálo. Fojtěli
země byl muž samostatný, jenž na svůj mub
mohl si potřebné pěmeslnky a pionostníky s obci
usazovati, a cehor mu nemaly uritek plynul.

Byl také soudcem o rocepních měnách. Povinností jeho rošák bylo v čase valčiném osobně aneb oso- bou schopnou dát se zastupovat na své útraty. Posledním fojtěm svobodným byl podle Jiřího Hostého když berpochyby dětí, sledel fojtství před svou smrtí pustati. Kásel se na ně jazykem Petru Plitze, jehož Olomoučané nechtěli uenati jalo svobodného fojta, předstírajíc mu velké valčiné strasti a útraty s tím spojené, až jíž promluvili, že se překl své svobody a listiny o tom prusiti dovolil za ponechali mu jako jíž svému poddanému jen nevalný selský statek. To se stalo za purkmistrování Matěje Wekerle léta páne 1535, ta sobota před sv. Vavřincem, a omlova byla zapsána do měst- sých knih. V počátečních letech konány v Bystrovani na rozsáhlých pastvinách velké trhy na dobytek z Polska a Uher. V roce 1870 měly Bystrovany 376 obyvatel, národnosti české.

Už Bystre Bystrovany se rozkládají podle řeky Bystřice a dlesta více hlavně na pravém břehu. Na levém břehu jsou 1./I. 1927. jen tři domky evané., za vodou, jsou to čís. 44, 45, 46. Domky vystavěné měri pravým břehem, řeky Bystřicí a mlýnskou struhou se jmenují, na zábrani Kovářna p. Procházka byly vystavena v roce 1896. Na za- padní straně jsou novějsí domky, nečtvrtkačí, jich

dalek tři domky čís. 55., 56. a novější 73., znane „Lusána“. Dále na západ je vojenska pětadvacetka, skladiště vojenského materiálu, jehož vlastník je světové války byl zde ohromné množství. Blízko sdělení o pětadvaceti před východu a po východě ještě uvedeno na stánce. Naolmouský výška je 229 m.

Uvedlosti mající 50-80 měřic jsou: čís. 9., 11., 12., 13., 17., 19., 20., 22., 24., 25., 26., 27., 29., 30., 31.; menší uvedlosti 15-30 měřic jsou: 2., 15., 16., 18., 21., 32., 34. Ostatní čísla jsou domky, z nichž některé mají též 10 měřic pole. Uvedlosti se rozkládají hlavně kolem obdélníkového návsi. Mají v průčelu obyvací budovy, pak obvaz, chlévy, kůlny, pak zahrady a stodoly. Na severní straně ještě návsi uzavřeno dvoutřídní sítelou čís. 23. Uprostřed návsi stojí kaple, před ní kříž, nedaleko „Pomník svobody“. Podél návsi ve třech řadách jsou tříšnové sady kváneček Masarykovy. Dále ještě zářena a domku novou ulice při cestě k Bukovancům. Rovněž nové domky jsou stavěny při silnici k železniční stanici. Za silnicí rozkládají se cihelnny a parní pila společnosti „Durit“. Jsou to čísla: 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 70. Pernatné jsou těž doč. Borův muky jedna u cesty při čís. 33. a druhá na hranicích Bystrovic, Bukovců a Dvořidly - postavené asi na památku

zámečních choltov. Katastr obce Bystrovany má ří
320 ha. Bystrovany patří k polit. správě obecné
ke. v Olomouci je též okresní soud, okresní škola, radnice,
okr. finanční ředitelství, berní správa, a berní úřad,
obchodní a zeměstavská komora. Železniční stanice
pro Bystrovany je Velká Bystřice.

Obyvatel. Dle sčítání provedeného 31/12. 1920 mají Bystro-
vany 625 obyvatel, z nichž národností českosloven-
sčítání bylo 680, a německé 15. Dle nábož. ještě římsk. kat. 585,
1.1.1921. Československého nábož. 79, českobratrského 28, evangelic-
kého 3. Římské kat. patří do farnosti velkobystřické,
češské rovněž řecké kat. se vyuč. od 1./9. 1921.

Vynikající Z rodáků bystrovanských vynikli: lékař Dr. Jakub
rodací a Hudec, prof. Karel Sláigr, říd. uč. Ed. Peřina,
čestný ob- Blatník Ladislav, min. rada, a min. pošt. v Praze:
čane! Šestnácti občany byli evloni: Dr. Jakub Hudec,
hrabě Pötting, Blatník František Bartoňek, rada
Dr. Jan Bartoňek, advokát v Olomouci a Rajmunda
Prel., říd. uč. ve v. v. Bystřici Velké.

Legionáři. Ze zdejší obce byli legionáři: Kasal Peregrin,
Záchrnák Josef, Orel Miroslav, Stepička Ladislav, Hulla Tomáš,
Menšík Karel, Žedek Václav a Stratišťek Ján.

Počet domů Dne 1./1. 1927 mají Bystrovany 105 čísel, z nichž
může nej- nejdůležitější jsou: škola, kaple, mlýn, hostinec,
dům, budovy, zastávka, pramenná voda a cihelny.

Škola, učí. Želejsí škola byla vystavěna, proce 1871, a posvěce-
telstvo, míst na 22./10. 1871. V Bystrovanech se osák rytoučovalo
nižší rada, již rok před tím, a sice od 1./10. 1870 v budově
p. Leopolda Horínka v čís. 25. Tehdy byl starostou
obce p. Leop. Horínek, radními p. Frant. Švestka
a Hynek Smekal, předs. místní s. p. rytouč. p. L.
Horíneka místou p. Frant. Švestka. Postupně
starost byl následující: Provin. učitelem byl
p. Frant. Blatník od 1./10. 1870 - 14./12. 1879, kdy
byl přidělen do Holice. Po něm působil uč. Alois
Hbaček trok, pak p. Jakub Burjánek ~~do~~ 1/9.
1885 Za něho vykopána ve škole v. p. 1883 studně 15 m
hluboká. Pak byl ustaven na škole uč. Felice
Seidláček od 1./9. 1885 - 4./2. 1892, kdy zemřel ve 32 ro-
ku. Při jeho nemoci učil v Bystrovanech p. Tomáš
Rochold, uč. p. Velké Bystrice. Dne 2./5. 1892 ustano-
ven správce m. školy p. Raimund Orel, rotař z By-
strice pod Hostýnem. Za něho rozšířena jednotřídní
škola na dvoutřídní. Za tím učitelskou přistavena
ku stávající budově přízemní budova p. stav. Sojčou
v páři 1901. První učitelkou byla sl. Josefa Pavel-
ková z Hertic u Opavy. Dne 13./6. 1902 ustaven
def. uč. Ed. Bartoňek, rodák z Přáslavic. Tehdej-
roku povedeny na škole pěnské ruční práce a uč.
ind. ustavena 1./10. 1902 sl. Milada Hejbalová.

Po 25 letém úspěšném působení odesl dne 10./12.
1917 říd. uč. Raimund Orel na trvalý odpočinek
a přestěhoval se do Velké Bystrice. Přidicím místem
byl ustaven po její uč. Ed. Bartonek, který do
dnes ještě působí. Učitelkou dne 16./19. 1917 ustavena
sl. Boh. Richtrová z Hnojic. Po odchodu jind. uč.
Milady Hejslové do Samotisek dne 15./16. 1924, usta-
novena napřed sl. chudotka Senkyřová a od 1./2.
1926 sl. Jana Horáková z Holice.

Poslední místní sč. pada proložena 25./5. 1925 a
proložení: mst. Vývoril, pr. m. sč. r., Ed. Bartonek, místní
m. sč. r., dále členy: Boh. Richtrová, uč. Sklenář Leop.,
rolník, Throbač Leop., domáci a Kaval Jan, domáci.
Před p. etab. Vývorilem po 18 roč. byl předs. m. sč. r.
pr. Ct. Svestka.

Samosprávna kniha protokolu obecního zastupitelstva ještě ve-
ra obecni: dne od 10./4. 1882. Tehdy byl starostou p. Fr. Svestka,
radními p. Fr. Dolének a p. Tomáš Kvasnicka.
Přemožní služebníci byli:

přemožný p. Karel Toufar, za 50 pl. ročně.

obecni počl. p. Macák Václav

obecni pastýř: Ernest Pospíšil za 10 pl. ročně a 20 pl. ročně.

obecni pastýřský: Barbora Šaffrová za 45 pl. ročně.

pronóni: p. Fr. Večeřka za 14 pl. ročně.

za obecni písarství se platilo 25 pl. ročně.

Od roku 1885 - 1893 byl starostou p. Tomáš Kvasnička. Za něho dne 20.4. 1890 odmítnutý načávky a dne 7.5. 1891 povolen hostinec p. Josefu Židlickému. Rok za něj slodkoval starostenství p. Sklenář Frant. ē. 24. Od roku 1894 - 1897 byl starostou p. Fr. Zácha, od p. 1897 - 1900 p. Frant. Sklenář ē. 24. Po něm povolen starostou p. Ant. Sklenář 1900 - 1903, za něhož počátkem školy jednotřídní na dvoutřídní. V roce 1903 - 1906 byl starostou p. Frant. Horinek. Za něho vypuštěno od nemědelské banky dne 6.7. 1904 22.500Kč na 40 let - jednáček na uhradu stavby školy 11.302Kč, jednáček na uhradu koupi obecního hostince, jenž koupen již v roce 1901 za 6.500Kč. Od roku 1906 - 1910 byl starostou p. Frant. Zácha. Za něho uspořádáno zaplacení okresní silnice od Holice k Drosolínu, jež byla vystavena již v roce 1904. Obecní hostinec prodán v roce 1908 za 13.020Kč. p. Lad. Roubalovi. V roce 1910 povolen starostou p. Alois Světla a působí jde starosta po 17 let do dnes něho dne. Za jeho úřadování vystavena v roce 1913 silnice. Výrokem ani za 14 tisíc Kč, provedena téhož rodu elektrizace v Bystravanech a elektro hodoninské, správě neřešeny půrné otažky v těžké době valčné. Těšil se všeobecně oblíben, a tím se stalo, že i po těchto dobách valčných byl povolen prvním starostou

v osvobozené vlasti. Jen u v této těžké jízci, voláste
v dobách válčených, byl dobrýn ^{druhem a} pomocném členu něd.
uč. Eduard Bartoňek, jenž byl obecním tajemníkem
od roku 1906 až do r. 1921, kdy se tajemnické
vedal ^{pro} chura vost. V té době byl obecním tajemníkem
míčem p. chutonii. Kolek c. 101. clyni se obecní pa-
stupitelstvo selala p. těchto členů: cll. Švestka, star.,
Sklenář Leop., Pudla Jan, Zádník Rudolf - sa stranu
republikánům zemědělského lidu, Kopečný Stejná.
náměstek starosty, Johannes Josef, radní, Štolc Metodij,
radní, Ed. Bartoňek, Stratil Fr., Sklenář Karel,
Verner et al. - sa stranu dělnickou socialistické demokr.,
Sklenář Vojtěch, radní, Pohlidal Jan, Smíd Boh.
za stranu lidovou a Stejný Jan sa stranu pionosten-
skou. Nové volby obecní se konají o tomto roce.

Kaple Uprostřed naší vsi stojí obecní kaple zasvěcená sv.
obecni. Bartolomeji a před ní kamenný kříž - obě bylo
zasvěceno 21./9. 1887. Kaple bylanice vy stavěna
jíž několik let dříve, ale nedokončena. Oltář
dělal Jan Fabel, řezbář z Prostějova za 160 platých.
Zvon zasvěcen Fr. Haversle'mu a vážil 29kg. Za výrobky
musel být snát, a odvražen na dělání stěl. Po
válce v roce 1919 byl zakoupen nový za 130kg mouly.

Pomník. Na památku osvobození národa československého
Svobody. a na památku padlých vojínů obce Bystrouň
vybudovaly místní spolky nedaleko kaple mramo-
rový pomník „Svobody“. Místní spolky a korporace
zastupovali: člen. pře. společ. Havlicek - Eduard Barto-
něk, předseda, Chrobáč Leop., František Kobra, tel. jednota
Sokol - Sklenář Leop., starosta, Zahálka Fr. a Zadník R.,
dobrovolnou jednotu hančovou - Slepica Jan, prodavač,
Sklenář Karel, Sokol člen., před. org. soc. demokrat.
Hlásko Fr. c. 72, Skaloud a Hanousek, obecní zadluži-
telstvo - Světlá Otlois, starosta, Zahálka Jan a Výrosl
Antonín. Předsedou výboru tohoto svolení byl p. ředitel
Ed. Bartonek. K postavení pomníku bylo učito, což
mramor a pomník, jíž před 42 lety vytrvala pam'
německého sloužejníka a Ruska na místě, kde jíž
manžel spadl s koně a skonal. V roce 1918 byl tento
pomník nerušenými vojíny shoren a porbit, v
kterém stavu pustal 1½ roku leseti. Částečně
z těchto Rusů mramoru a částečně z nových Rusů
zakupených - postaven nový pomník „Svobody“. Pa-
nek z pomníku vypracoval a provedl náměstek
starosty Janoušek Josef Johannes plánem a facino. Žednick-
ou práci provedl p. Met. Sokol a žel. rebradlo p. Lad.
Hájka a Hubec. Porovy a dárka pro výstavu p. Světlá
Otlois, Sklenář Leop. a Sklenář Fr. c. 20. Pomník

byl odhalen dne 30/6. 1920 věčnou slavnosti, již připravilo zdejší učitelstvo s místním spolkem a korporacemi. Slavnostní řeč měl zdejší rodák prof. uč. Raduška Perina. Vybudovalo se jmenem 800 stálo 3739 Kč. a bylo to uhraneno následujícím příspěvem: čistý výtěžek slavnosti 1990 Kč., Holicer 200 Kč., tel. jednotka Sol 200 Kč., has. jednota 200 Kč., pol. org. soci. deník 200 Kč., obec Bystrovany 200 Kč a ostatní sbírkou moci občanů. Do pomníku pod vrchom ježlau byla položena ve schránce listina se jmény padlych zdejších občanů na světové války:

Serrin & Josef zemřel v Karpatech v r. 1915.

Bartonek Josef " v Bystrovanech" 1918.

Folk Moric " v Ivanhorodě 22/10. 1914. Lasy

Ptaček Jan " na ruské frontě.

Krénec František. " v Libici.

Hamel Fr. " ve Štýrsku 30/6. 1916.

Stratil Linhard " v Piemysolu 18/10. 1914.

Knappa František. " na ruské frontě.

Polcer Josef " v Žitce v Halici 1915.

Doleňek Vít. " v ruském zajetí v Dulově 24/10. 1917.

Sorechovský Albin " v Piaři 1918.

Kolek Jan " v Lhotě Volbromské 30/11. 1914.

Benys Jan " v Kalimentově na ruské frontě.

Sklenar Fr. o. 66. " na italské frontě 19/10. 1917.

Kobza Josef zemřel v Bystrovanech 1918.

Výkoukal Karel

Uhel Miroslav " ve Vladivostoku 1919. 1920

Zde zdejší obce jsou legionáři: Kasal Peregrin, rož. 1892

Záblatík Josef, franc. leg., Helle Tomáš, Mensík Karel.

V legionech zemřeli: Uhel Miroslav, Škatil Linský Josef.

Na pomníku jsou nápisy:

"Osoboboliteli našeho města T.G. Masarykovi,
slavným českyím legiím a padlým vojínům
zdejší obce v nehmoucí památku věnuje
obec Bystrovany a sdružené místní spolky".
30. května 1920.

"Věrně sloučili jste české vlasti,
věrně stíli při svém národu,
hotovi jste byli pírost klasti
v boji za právo a svobodu".

Poměry po První světové válce sloužilo na vojně 10 vojí-
světové války v Bystrovanských. Při všeobecné mobilizaci nastoupilo
ky.

od 1.-4. srpna 1914 ihned 32 občanů, kdy bylo na
vojně 42 občanů. Do roku 1914 nastoupilo ještě 11
občanů, v roce 1915 - 36 občanů, a 8 domobranecích
dělníků, v roce 1916 - 18 občanů, kdy celkem
115 občanů, kdy sestina všeho obyvatelstva. Odváděny
byly ročníky 1866 - 1898.

Za války týkalo se obyvatelstvo velice. Rolnické reálni-

zemí obili, domi, hrav i povozů, takže záostaly některé statky bez hospodáře i bez domu! Chudobní obyvatelé, tvoření neomírně trpělo nedovídáním, neboť se dlehlé peníze nemohlo si své potřeby srovnatit. Občané i obce byly nuceni upisovati všechné půjčely. Občané se jich většinou zase prostěji nnedopbravili, čož obci mnoho morilo. Inací obec musela upisati všechny půjček za 31.000K, českos. 47.200Kč.

Jak sestal První světový, dostal ji poštmist Pecháček, když jist pro unáspěch hlasování samostatné československé republiky. Kde vrat? To radostně odtěžoval občanům, ve škole i městství obci, které to nechalo vybubnovat. Lidé se na poštěm objímalí, a všem radost přinesly oči. Velké poštovny prospchaly do Olomouce, aby se do větších blízkých spolu. To to bylo jásot, radost a slunce! Dnes historie konána na všech školách úřední oslava.

Draha, Draha Olomouc-Kunov byla vystavěna v letech postavěla 1870-1879. Zahájení dopravy bylo 1. října 1872.

Bystrovanská zastávka byla prvně způsena teprve rodu 1889, když na úpravu čekárny (východně přejede otevřené) proveden teprve roku 1892. Těšína učiněna půl let po zastávce, přízvuk rodu 1925. Západní od přejezdu

Obec Bystrovany působila obnoven 2000Kč a písek.

Postavení Veličejích letech patřily Bystrovany k post. úřadu úřadu ve Velké Bystrici. V roce 1913 přesena v Bystrovanech postorna. Po začátku války v srpnu 1914 zůstala

postorní a telegrafní úřad v Bystrovanech.
a umístěn byl v cihelně Durit. Po válce již
post. a telegr. úřad v Bystrovanech půstal a správ-
cem ustanoven p. Docák a Franta Kroměříž. K
postornímu úřadu bystrovanskému přidělena
jeste vesnice Drždín počtu 1925. Začátkem roku
1927 přestěhoval se postorní úřad z cihelny do
čís. 105, patřícího p. Docákovi, který se nevrátil mu-
ti post. úřad po 15 let ve svém domě.

Parmíci - V měnici v'noru 1889 zakoupil p. Moric Fischer
cihelnu a k Olomouci od původních polníků 68 měřic pole
pila. po 600 pl. ja sádil kruhovou cihelnu, v níž
ihned pracovalo na 200 lidí! V roce 1904 vystavěli
akcionáři Mačáka a spol. druhou menší cihelnu
naproti Fischerové! Tito akcionáři v roce 1904 koupili
cihelnu Fischerovu a spuštovali obě dvě. V roce
1920 skoupila Parisko júver. banka větrníků a akciová
utovářka novou společnost evanou, Durit', a v níž
přistavena téhož roku parní pila. Plyní se v parní
pile nepracuje. Lihly se dělají jen v cihelně bývalé
Fischerové. Poněvadž hliny velice ubývají, prázdné v roce
1926 dělati cihly a quatern a Emanu, 16 tisíc denně.
Obvyčejných cihel stojí tisíc - 280 Kč, těchto a Emanu
stojí 280 Kč. Telefon byl obsah cihelny zaveden 1891.
Jste mimo cihel se dělají: drenáž, trubky, ollařidce aj:

dr. Šimáček, dr. Šimáček, dr. Šimáček

Mlyn. Mlyn patříval dříve městu Olomouci. Později jej koupil národní p. Wendkerovský, pak schudly sliechtice Záložský, od kterého v roce 1866 ve veřejné dražbě za 26 tisíc pl. jej koupil p. František Svestka. Po něm převzel mlyn p. o. L. Svestka, který v roce 1904 mlyn přestavěl, pojistil a povedl turbinu, jenž může denně semlít 20-25 q obilí. K tomuto mlynu patří horní starý Bystrovany, který však voda v roce 1926 včetně mola sebrala. Obec povolila mu přidlit stávku, extinnici a něco výše, než se předčí novy.

Vodní Reka Bystřička se má regulovat, proto schváleno družstvo bylo vodní družstvo. Při komisi 29./3. 1927 povídala se obec, že příspěje nejvíce do 100 tisíc korun naří p. o. L. Svestka 40 tisíc koruna majitele dolního stavu 90 tisíc koruna, ale aby regulace byla rychle provedena. Obec prototypovali p. o. L. Svestka, Sklenář Leop., Smid Bohumil, Žádník Rudolf, Slepica Jan.

Hostince: V obci jsou dva hostince, jeden v čísle 33. a druhý v čísle 34. Hostinec v čís. 34 byl první hostinec patřící městu Olomouci jako mlyn. Patřil třem rodinám Svestkové až do roku 1925, kdy hostinec s 10 méněmi pole koupil p. Josef Krejčák. Ten hostinec znovu přestavěl a mnoho bylo přidil. Od 1. dubna 1927 usadil tři hostinci pětadvacet Sestálk.

V tomto hostinci mě sídlo člen. pěv. spolek "Havlíček", dobrovolná jednota hančská, a polit. org. soc. demokr. Spolek "Havlíček" zrušil po dnu r. 1908 jenž je dobrovolná jednota hančská v r. 1911 své škodidlo.

Hostinec č. 33 byl přeučen v roce 1891 a patřil nejdříve řidiči Židlickému, pak obci a v roce 1908 jej koupil p. Lad. Roubal, hostinský a režisér. Ten vystavěl parádu a jatku a pak sal. Itchy propuštěl za poplatek tělocvičnou Sokol - v roce 1911.

Tělocvična si předala v roce 1923 jenž.

Řemeslnici: Kromě těchto jsou v Bystrovanech ještě následující remeslnici: Slepica Jan, kolář, J. Procházka, loutka, Bartošek Lyr., stolar, Pláček Fr., obuvník, Procházka Moric, obuvník, Johannes Josef, kamenník, Pohlidal Cyril, kryci, Smakel Ludvík, krejčí, Hradil Václav, krejčí, Plešník Ed., kosář, Slepica Lad., stolar, Ženčák Vilém, malíř,

Obchodníci jsou: Lánsdorle Fr., Krita Alois, Výjiháček Fr., Ženčák Vilém.

Spolky a organizace v Bystrovanech jsou tyto spoly a organizace: dobrovolná jednota hančská, člen. pěv. spolek "Havlíček", tělocvična Sokol, polit. org. soc. demokr. - duvěrník Josef Johannes - od r. 1910, polit. org republikanů strany venkovské - od r. 1910 - duvěrník a předseda cel. České, polit. org. živnost. od r. 1921 - duvěrník p. Jan Slepica, polit. org.

lidová od 1919 - důvěrník Šklenář Vojtěch, org. oddbo-
rová cihlářů od 1920 důvěrník Kindl Fr. sc.,
pak honzínský spolek, družstvo pro chov dobytka
a pro parní mletíci stroj.

"Havlíček." Prvním spolkem v Bystrovanech byl těm. pčv.
spolek "Havlíček", jejíž v roce 1904 založil pčd. uč. nč.
Ed. Bartoňek. Byl též převlečen předsedou a jest
jim do dnešního dne - po 23 let. V roce 1908 zru-
nil spolek vlastní jehožto ob proměnách. Těm
školním selarmu propůjčuje jehožto pohledovým
hran. Knihovna spolu s čitařkou přes 700 svazků od
nejlepších spisovatelů.

Těl. jednota Druhým spolkem v Bystrovanech jest těl. jednota
"Sokol", jejíž založili v roce 1910 Leopold Šklenář, Dr. Šmíd
ka z Olomouce a j. Prvním starostou byl Leop.
Šklenář a jest jím do dnešního dne - po 17 let. Prv-
ním náčelníkem byl Bubla Fr., a v roce 1927 jest
Borotěch Šklenář chutnán. Sokolovnu vystavěl
staritel Rud. Klapil z Hodolany v roce 1911. Těl.
jednota má knihovnu o 191 svazcích, jehožto v. 1923.

Dobrovolná Dobrovolnou jednotu hančolou v Bystrovanech
jedn. hasic. založil v roce 1911 pčd. uč. Ed. Bartoňek, star. slouž.
Svostka a j. Prvním starostou byl Ott. Svostka, jest
jim do dnešního dne, náčelníkem Eduard Bartoňek
a vloni v r. funkci tuto mimo dnu let až do

do dnešního dne. Na zakoupení stříkačky přispěla obec 2 tisíc K. Věžerou výkroj a sástro si pořídila jednota sama. Jednota hasičská půčastnila se mnoha ohni v dolí a v obci samé dne 27./5. 1914 ne statku u Karla Pešiny a dne 27./5. 1921 u Leop. Dajd. Skladiště i místnost mì jednota v čís. 34. byly ponechána na nové skladiste místo vedle domu p. Dohnala. Jednota má vodnímou knihovnu o 30 svazích.

Obeení knihovny - Obeení knihovny založilo obecní pøestupitelstvo od knihovna r. 1922 a věnuje ji ročně 350 Kč. Dne 1/1. 1927 církev tato knihovna 58 svazkù. Prostřednictvím jeji pù spolek "Havlíčku" a knihovnì jí u. Boh. Richtrové. Místní osvětové. V místním osvětovém svazu jsou: Ed. Bartoňek, tvar svaz. H. Svestka, Boh. Richtrová, Kobza František a Šindelář Vladimír. Učenové tito byli zvoleni též pro pamětní knihu. Do lat. místo p. Šindeláře Kolodchyt. Lvecká p. V posledních dobách měl honitbu v Bystrovanech lečnost. p. Adolf Nemecák, ředitel z Olomouce s Dr. Janem Bartoňkem z Olomouce. Na konec období 1927-1932 utvořili se zdejšími občany lveckou společnost v Bystrovanech a předsedou zvolen p. Alois Svestka, hýným p. Boh. Šmid, jedn. Ed. Bartoňek. Družstvo - V roce 1922 založeno družstvo pro chorobobylky. na chorobob. tým ješt předsedou Sklenář Leopold a jednatel

Dolnínek čtvrtoní a počladníkem Pohlidal Jan.
Obec ročně přispívá 1000 Kč.

Několik občanů koupilo si místní parní stroj a
ten spravuje Kleenář Leopold.

Povodň. Dne 6. srpna 1914 po velkém deštích přihnal se povodň
řeky Bystřici. Železnici most nad vesnicí se ucpal
dřívím a voda se hukla po obou stranách řeky na opačné.
Jednak se hukla po pravé straně trati a zahrádky cihel-
nu, cihly stopy na domcích jsou podnes. Jednak
se hukala po levé straně trati, zahrádky všechna pole,
vyvedle manole a ponesla na silnici nebo vedlejší
pole. Skolka ^{stále ve vodě} náves byla úplně pod vodou. Po cca
10. valila se celá řeka, shodila na vratíce a vylela přes
2 m hluboké koryto. Rovněž tak hukala přes cca. 11.
Nejhůře ovšem bylo chalupám v taž po žabrami. Z
těch se museli nejen běhat, ale i všechnu dobytek
vystěhovat. Voda se přihnala na večer a týden po
půlnoci začala opadávat. Nebylo pamětníka této
velké povodně.

Jiné důležité fakta o délce při cestě z Velké Bystřice vysázena
řípexálna v roce 1925, před číslem 46. v roce 1919.

Železný most přes řeku Bystřičku byl postaven v roce
1904.

Pohlidal 21.6.17

Volba nov. Dne 16. října 1927 byly provedeny v celé republiku zastupitelstva volby do obcí. Při těchto volbách v Bystrovanech bylo odevzdáno 345 hlasů, a pětětoto obce získaly: českosl. strana soc. demokr. 176 hlasů a 8 mandátů, republ. strana venkovská 101 hlasů a 4 mandáty, českosl. strana lidová 68 hlasů a 3 mandáty. Zvoleni byli: Eduard Bartoňek, Johannes Josef, Dohnal Alois, Slovotný František, Klobouk František, Kopečný Štěpán, Chrobák Leopold, Alois Máner, náhr. Stratil František, Sklenář Václav, Sokol Čestmír. — za stranu soc. demokr., Svestka Alois, Sklenář Leopold, Zahálka František, Začátkník Rudolf, náhr. Šepica Jan, Dolencová Štěpánka. — za republ. str. venkovskou, Hradil Jan, Sklenář Vojtěch, Pohlidal Jan, náhr. Žalsala Jan, Plesník Ed. — za stranu lidovou.

Volba obecní rady. Dne 11. listopadu 1927 provedena volba starosty a radních. Za starostu zvolen zdejší ředitel uč. Ed. Bartoňek, náměstkem j. p. Josef Johannes, radními j. p.: Klobouk František, Svestka Alois, Sklenář Vojtěch. Obecní rada a obecni zastupitelstvo začalo úřadovat odne 1. 12. 1927.

Pernště. Opevněnce č. 4 v Bystrovanech přistěno nešlo-
dýjíci: Pernště v Bystrovanech byla vysta-

věna v letech 1855-1858. Pal byla opravována r. 1868. Tela' pěvnosti i staráž a jí po obou du měří 30.000 m^2 . V letech 1896-1898 bylo na svahu kolem vlastní pěvnosti postaveno 30 dřevěných baráků. Ve světové válce v roce 1915 pak další 3 dřevěné baráky, pak dancetky a byty a dílny. Před vallem byla pěvnost s kladem polních obalů a leteckého materiálu. Ve světové válce stala se pěvností „Polním ustrečním skladem různého materiálu, hlavně výbroje mušek, a sanitního materiálu, podleží se také též skladem ukončeného materiálu. Byly to různé hospodářské a průmyslové stroje, lath a j. Ve valle byla ede vojenská provádka. Byli to hlavně profesionisté (řemeslnici). Etci se přeměnila vali opravou, odtěvou, prostrojou a j. Odbočka posádky bystrčanek byla v Mariánském Údolí, koleč byly dílny polních lachym. Po státu na převratu r. 1918 a 1919 byla posádka v Bystrčanech prusena, a materiál na jiná místa rozvezen. Na to byla pěvnost převedena divizijské zbrojnici z Olomouce a svážena sem nové střelivo a různého míst. Nyní zde má zbrojnici jen dělostřelec a pení

municí, kterou třídí, zkouší, uskladňuje
a rozesílá útvarem a j. Mimo to je zde usklad-
něn v několika baráčích vozatajský materi-
ál některých voj. útvarů 7. pěší divize p. Olo-
mouce. V roce 1923 přebral ve svou správu
celou provéstku (ústřední sklad p. Bystrova-
nech). „Ústav pro plynovou službu“ a v roce
1925 byl pojmenován na „Vojenský chemický
ústav v Olomouci“ a parovou nastěhována do
baráku pěšáků asi proty (technické rota). Vojen-
ský chemický ústav má zde své dílny a část
skladů, kde se provádí všecky průvoz
a práce s plynovým materiálem a to vlast-
ním vojskem a místním civilním dělnictvem.

P. 27.2.28.

1928.

Jubilejní - Rok 1928 je jubilejním rokem 10. letěho trvání
slavy 10. letěho naší republiky. Jubilejní oslavy započaly dne 21.
trvání syn. října přednáškou legionáře po majoru Pančka p. Ol-
mouce. Dne 27. října porádali mládež školní s
učitelskem pro protektorát obecní radu velen
akademii, jíž předcházela přednáška učitelsky
Bohumily Richtové, kterou byly neuplynuly.

10 let trvání republiky. Tak a takem i tak předchází
to se velmi podobala a tělik. Dne 28. října pak
pročítal tehdy spěšným výsledkem kongresu
jednoty Sokol svatoštěm předsedovi:

Ostatní spoly a corporace byly učestnou této
oficiální oslav.

Dne 2. prosince 1928 konány po celé republice Volby pro
volby prvního okresního a místního postupu dočes. a mě-
stva. Při těchto volbách bylo odevzdáno dočes. město postup.
cestujitelstvo je 370 oprávněných voličů celkem
336 hlasů a ne volilo 159 mužů a 177 žen. Z těchto
obváleček strana soc. demokr. 118 hlasů, lidová
68 hlasů, republikánská 47 hlasů, národní soc. 37, piono-
stenská 34, komunistická 20, národní demokr. 4, německá
soc. dem. 2 hlasů, němečtí agrárníci 2 hlasů a ne-
platné byly 4 hlasů. Do místního postupu bylo
obváleček strana soc. demokr. 118 hlasů, lidová
68 hlasů, republikánská 46., národní soc. 41, pionor
26, komunistická 11, národní demokr. 11, kat. nemědelská
2, německé strany 4 hlasů a 3 hlasů byly neplatné
celkem tedy 336 hlasů. Výsledkem obhádců ho
vraždu byl měst. úč. a starosta Edward Bartoňek,
předseda ob. odb. prot. p. Mořis Švestka, mlynář
radní a předseda ob. místního postupu p. František Do-
lének, rolník. Volby se provádely úplně klidně.

Počasí. Počasí převládlo teplo a suché. Voda obil' byla dobrá, ale u řeky a potoku mala. Reka Bystrice byla silná pro celý rok bez vodky a ronění větrina studená v Bystricanech.

Počet domů. Domky průbly celkem 3 anice čís. 106 p. Bedřichová, 107 p. Alloise Dohnákové a 108 p. J. Černecové, jenž vzniklo pozděleňím domu čís. 72.

1929.

Počasí. Roč 1929 vyníkl velkým rozměly teploty. Kolem 18. ledna začala hrata pima 26° - 30°C , a stále se stupňovala. Dne 9. a 10./2. dosahla 34° - 37°C , viny to, že neměly pamětníky. Při tom byly velké vánice, silnice, vlastě státní byly přes km prázdné, také se nemohlo jezdit ani provoz ani auty. Podlejí se musely silnice plnky prokrati a odcházkou vodou smrk. Vlaky velenou pímon nemohly jídati, jednouže byly zdejší prázdné, stroje porouchány, ječík po mnichu sel. přírodnou onemocnělo. Dne 27./2. a 28./2. nastaly opět velké vánice, vlaky jen nářecké jely jen do Ondrášova. Dne 1./3., 2./3. byla pima jiště až 17°C a udržovala se až do 19./3. jiště.

3. a 4. dubna silné sněžilo a byly silné mrazy.
 Následky byly ovšem horší, nejméně na stranovém
 obrazném a ovocném. Mnoho stromů nevypadalo
 výše a uschlo. Zejména tříšné, ořechy, řeothy.
 Starý ořechový strom neustál počátky, kdyto uschly
 a nebo musely být ořezány až pro jmena. Na o-
 statních stromech větrobly sloro a polnice uschly.
 Ještě jedna taková píma, a bylo by pro ovocném
 a obrazném stromům. Stromy s květem se opoří-
 ly až do 15. května. Obili přerušovalo slobice a
 národy byly celkem dobré. Jen répa, mislečka
 velmi suchá a průčan, byla velmi slabá. Stud-
 ně v Rystrovanech sloro všechny vyschly. Rev-
 nér horák byl v roce 1929 nesnesitelný, neboť
 jíz zdelem 10. května dosáhl $36^{\circ}-35^{\circ}\text{C}$ a prudce od
 $31.8-6.9.$ až 30°C .

Domečku přibylo v roce 1929 celkem 8, a následkem těchto
 majitelů: František Rajnoch, čís. 109., J. Vlček čís. 110,
 František Hajšková čís. 111, Stanislav Štampík čís. 112,
 Monika Kral, čís. 113, Otilie Benyšová čís. 114, obec-
 ní dům a stáje čís. 115.

Obecní dům byl vystanoven stav. obecním správci
 obce a stálo 35.121 Kč. a obecní stáje 38.929 Kč.,
 ovšem jíz se vším zároveň m. Dům obecní
 byl vystanoven jednou pro skudé rodiny, jednak